

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”, за
придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство” с
кандидат Светлин Огнянов Христов

Представената ми за написване на становище дисертация на Светлин Огнянов Христов на тема *Подход и тълкуване на партитурата при изучаване на симфонични, камерни и кантатно-ораториални произведения* е развита в рамките на един обем от 148 страници. Този обем от страници е изпълнен с множество примери и оттам, текстовият обем на изследването е далеч по-малък от броя страници, но това се компенсира от съществуването на примерите, някои от които са изработени лично от дисертанта с цел да бъдат показани модели на работа. Текстът на дисертацията съдържа **Увод**, четири глави озаглавени: **Глава първа** Нотното писмо. Първи образци на партитура, **Глава втора** Съставяне на клавирно извлечение на оркестрови, камерни и кантатно-ораториални творби, **Глава трета** Улесняване на издадени клавирни извлечения с утежнена фактура. Принципни предложения за тяхното улеснение, **Глава четвърта** Видове клавирни извлечения в зависимост от предназначението им, **Заклучение**, **Интервюта с пианисти, работещи с клавирни извлечения в различни жанрове**, **Приноси** и **Използвана литература**. Всяка една от четирите глави съдържа свои подглави, нещо което дава стройна логика на текста.

Още в началото следва да изведе че темата може да бъде приета като значима макар и ограничена по своя периметър и обсег. Такава тема е актуална и по-рядко коментирана в музикално-научната ни литература и на мен са ми известни само дисертациите на доц. д-р Явор Гочев и доц. д-р Богдан Станев, като те са насочени при първия към прочита, анализа и възпроизвеждането на партитури, а при втория към технически и интерпретационни проблеми в клавирните извлечения на три концерта за виола, виолончело и контрабас..

В случая е налице изследване посветено на различни подходи и тълкуване на партитурата, които изследват в първата глава характеристики на различни видове нотно писмо и първи образци на партитура, които стигат до Томас Талис; втората глава е фокусирана върху принципи и подходи при съставяне на клавирното извлечение, една за мене много важна и приносна част от дисертацията, която аз приемам като централна; в една трета глава са представени модели за улесняване на клавирни извлечения с представени знакови примери от световната оперна класика, а последната глава е посветена на различни видове клавирни извлечения в зависимост от предназначението им.

Предмет и обект на изследването не са коментирани в увода на дисертацията, но в нея са описани целите и задачите. Целта е формулирана ясно и точно, с изключение на определението „съставяне на клавирно извлечение – писмено и мисловно“, което по отношение на „мисловно“ е неясно за мен. Ако, най-вероятно дисертантът има предвид въвеждането на „импровизиране“ по време на акомпаниране на инструменталист или певец, то това е нещо, което по моето скромно мнение е неудачно. Дисертантът е описал две задачи. Според текста *„Главната задача на изследването е да се съхранят тези принципи за днешните и следващи поколения диригенти, композитори и музиколози, които да продължат да ги използват и прилагат в професионалната си дейност.“* Тук, за мен не става ясно каква е точно задачата. Съхраняването на принципи се осъществява по редица други начини. Такава задача би могла да бъде изследването на тези принципи, което да ги анализира, систематизира и тогава да се коментират подходи за тяхното съхранение. Това ли е имал предвид дисертанта? Втората задача е формулирана далеч по-ясно и може да се приеме че има теоретични и практически измерения, макар и тук да изниква въпросът на какво основание биха могли да се определят като *„трудни и неудобни от пианистична гледна точка“* издания които се използват по цял свят!? Описание на методология на изследването с предложения, хипотези, проучвания резултати или анализ в увода и в заключението аз не намерих.

В първата глава са разгледани Етапи на развитие на невмите до Гуидо д'Арецо и различни видове нотация, развитието на откритието на бенедиктинския монах и на

нотната система след него, видове обозначения и ранни образци на партитура. По отношение на тези ранни образци на партитури за мен остава неясен реда на подреждането на авторите и особено поставянето накрая на *Salvator mundi* на Талис с датировка 1789 г. Какво точно е имал предвид дисертанта с тази дата? *Salvator mundi* на Томас Талис е публикувана за пръв път през 1575 г. в изданието съвместно с Уилям Бърд знаменит сборник „*Cantiones quae ab argumento sacrae vocantur*“ в Лондонското типографско издателство на френския хугенот Томас Ватруйе. Също така не става ясно и защо прегледа на тази тема спира в началото на XVII век? За мен тази глава излага по-скоро позната информация, не я разработва и мястото и в дисертацията не носи нищо.

Съвсем друго е това което намирам в централната и основополагаща за мен глава от дисертацията в която Светлин Христов прави един преглед на разбиранията по проблема, извежда великолепни примери на клавирни извлечения и най-вече описва подходи към изготвяне на клавирно извлечение с много точно описани фази и отлично дефинирани основни принципи и указания кое не подлежи на видоизменение и какво е допустимо да се променя при работата с оригиналния текст на партитурите. Описани са характеристики на клавирната фактура и са дадени великолепни примери на извлечения – включително и такива направени от самите автори – от различни стилове и епохи с приносно разработени модели за работа с различни оркестрови планове.

Третата глава за мен бе любопитна като представени примери. Главата е посветена на опростяване и улесняване на издадени клавирни извлечения с утежнена фактура, като дисертанта предлага принципни предложения за тяхното улеснение. Много коректно е описана разликата между, по думите на автора „*това, което е трудно за изпълнение на пиано и това, което е неудобно за изпълнение на пиано*“. Представени са три примера на фрагменти от творби на Верди, Чайковски и Росини. Като коментар бих извел, че при избраните фрагменти на Верди и Росини би било интересно да се представят и примери от каноничните критични издания на Ricordi. В тях, за дисертанта биха били интересни за Верди клавирното извлечение за глас и пиано с Кат. № 133539 и клавирното извлечение за глас и пиано с критични коментари с Кат. № 141356 а за Росини

клавирното извлечение за глас и пиано от автографа с Кат. № 131295 и извлечението за глас и пиано на критичното издание с Кат. № 131809.

Накрая в последната четвърта глава са представени модели и етапи при запознаване и изучаване на оркестрова партитура и видове извлечения, които предполагат по-удобно, облекчено или усложнено представяне на оркестровата партитура с множество примери от музика от различни автори.

Към текста на дисертацията е приложен и списък с „Публикации по темата на дисертационния труд“ в който е представена информация за публикациите на докторанта. Това са три статии свързани директно с темата на дисертационния труд и публикувани в списанията НЕЗАВИСИМ музикологичен портал = Independent Musicological Portal. – София: ISSN 2534-9279 (online) и МУЗИКАЛЕН логос: електронно списание. – София: ISSN 2534-8973 (online). Две издания, които са включени в Националният референтен списък (НРС) на съвременни български научни издания с научно рецензиране, което ми позволява да приема че те отговарят напълно на изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ за наличието на публикувани материали в специализирани издания в областта на изкуствата.

Текстът на дисертацията на Светлин Христов е основан на цитирания и позовавания на неголям брой автори, като в частта **Използвана литература** са указани общо 14 заглавия – 9 от които са на кирилица, а 5 са публикации на латиница, както и линкове към интернет публикации. Всички те са указани в корпуса на текста на дисертацията. За съжаление, в множеството примери които използва дисертанта няма указана информация за използваните издания при всеки един отделен пример.

Аз съм запознат в основи с текста на представеният ми автореферат който съдържа 53 страници и много точно и ясно представя основни положения и проблематики от текста на дисертацията, както и приносите на дисертационния труд.

С настоящето аз потвърждавам че съм напълно съгласен с изведените от дисертанта приноси.

Като бележки към текста бих направил две кратки уточнения. Указаните на стр. 4 издания „Свирене на партитури и до ключове“; „Свирене на хорови партитури“ са с автор

Николай Иванов Терзиев, а не както е изписано Никола Терзиев. За сведение на дисертанта, този уважаван преподавател е роден през 1901 г. и е починал през 1981 г. Колкото до коментара на стр. 14 в който се обяснява, че авторът не е могъл да намери *„оригинални манускрипти или печатни издания от епохата на ранния Ренесанс“* бих му препоръчал да потърси още.

На основание на гореизложените мои бележки, въпреки немалкото мои забележки и въпроси на които ще очаквам да получа отговор па време на защитата аз си позволявам да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Светлин Огнянов Христов образователната и научна степен „доктор“ по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

София, 03.09.2024 г.

проф. д-р Георги Асенов Арнаудов